

Шульська Н. М.

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Заваринська І. Ф.

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Римар Н. Ю.

Білоцерківський національний аграрний університет

НЕОФІЦІЙНІ АНТРОПОНІМИ ПОЛІТИЧНОЇ МЕДІАКОМУНІКАЦІЇ: ЛЕКСИКО-СТИЛІСТИЧНИЙ, СЛОВОТВІРНИЙ І МІЖКУЛЬТУРНИЙ ВИМІРИ

У статті проаналізовано неофіційні політичні антропоніми, що функціують в українському й закордонному медіадискурсі, з погляду лексико-стилістичних особливостей, словотвірної специфіки, міжкультурного аспекту. Зауважено, що політичні номінації виявляють такі риси, як індивідуальність, експресивність, оцінність, інформативність. Виявлено, що неофіційні найменування політиків здійснюють відчутний вплив на ефективність комунікації з громадянами, створенні власного іміджу й індивідуального стилю спілкування. Відповідно до мотиваційної ознаки диференційовано й докладно схарактеризовано чотири тематичні групи номінацій: 1) прізвиська від власних офіційних прізвищ та імен; 2) найменування, що вказують на зовнішні риси носіїв; 3) номінації за внутрішніми особливостями денотатів (характером, звичкою, поведінкою, уподобаннями); 4) прозивні імена, мотивовані випадком чи подією в житті політика. Установлено, що вагому роль у творенні прізвиськ політичних діячів відіграють власні імена й прізвища, слугуючи базовим матеріалом для різноманітних стилістичних і словотвірних трансформацій: усічення, суфіксації, мовних каламбурів, звукової гри. Проаналізовано найменування, твірною базою для яких стали усічені (інколи редери-ваційні) прізвищеві основи, номінації асоціативного творення, іронічні зменшувально-пестливі назви, які виявляють глузування в дипломатичній риторичі. З'ясовано, що в неофіційній комунікації поширені політичні номінації, які вказують на зовнішність носіїв. Виокремлено антропоніми, які характеризують внутрішні особливості денотатів: риси характеру, психічний стан, звички, уподобання, поведінку, моральні чи інтелектуальні якості. Не менш цікаві й колоритні неофіційні номінації, мотивовані випадком чи подією в житті політика.

Підсумовано, що аналіз лексико-семантичних параметрів і словотвірного потенціалу прізвиськових політичних номенів засвідчив велику гнучкість мовних ресурсів у творенні неофіційних іменувань, колорит і креативність масової свідомості. Міжкультурний вимір українських і закордонних прізвиськ підтвердив, що, попри універсальність процесу виникнення політичних антропонімів, існують відчутні національно-культурні відмінності в їхній семантиці, конотації та функційній спрямованості.

Ключові слова: неофіційні антропоніми, лексика, семантика, словотвір, медіакомунікація, політичний дискурс, міжкультурний аспект.

Постановка проблеми. У сучасному медіапросторі, що характеризується динамічністю інформаційних технологій і високим рівнем публічності політичних постатей, важливу роль відіграють неофіційні антропоніми – прізвиська, тобто іронічні або метафоричні найменування, закріплені за політиками в масовій свідомості. Ці номінації не лише відображають ставлення суспільства до конкретної особи, а й слугують мар-

керами політичної культури, мовної креативності та соціального контексту епохи. Прізвиська політичного дискурсу – потужний комунікативний інструмент, що відображає суспільні настрої й стереотипи. За мовними особливостями неофіційні імена політиків характеризуються іронією, конотативним наповненням та прагненням до лаконізму. Часто в їхній основі відображена гра слів, фонетична схожість, акцентуація характерних рис

особистості чи діяльності політика. За лексичним складом такі номінації базовані на загальнозжованих іменниках чи прикметниках із метафоричним наповненням, що відображають зовнішні чи внутрішні риси денотата. Стилiстичний контекст політичних прізвиськ має велику варіативність залежно від цілей комунікації й конотативного наповнення. Здебільшого такі найменування мають іронічний, а то й сатиричний характер, висміюють політика, знижуючи цим його авторитет у публічній сфері. Є надто глузливі й образливі прізвиська, утворені за допомогою жаргонізмів чи елементів просторіччя. Поряд із цим функціують нейтральні або позитивно забарвлені найменування, яких, звісно, набагато менше. Такі назви здебільшого підкреслюють харизматичність або лідерські якості політика. Використання різноманітних стилістичних прийомів у творенні прізвиськ свідчить про тісний зв'язок між політичною мовою та культурним кодом суспільства.

Актуальність дослідження зумовлена посиленням ролі масмедійних засобів у формуванні іміджу політиків. Сьогодні неофіційні антропоніми стають потужним інструментом маніпуляції громадською думкою, вираження критики чи схвалення. Вони функціують як засіб соціальної оцінки, сатири, опору або підтримки, часто відображаючи глибинні суспільні настрої. У зв'язку з цим постає необхідність лінгвістичного аналізу цього явища як складника публічного дискурсу.

Важливим є міжкультурний вимір прізвиськ політичних діячів, зумовлений відмінностями їхнього творення, мотивувальної характеристики, сприйняття в різних лінгвальних і культурних середовищах. Міжкультурний аспект дає змогу глибше зрозуміти специфіку політичної комунікації та механізми формування іміджу лідерів на міжнародній арені.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукова парадигма функціонування політичних онімів у масмедійній комунікації неодноразово привертала увагу дослідників. Так, Д. Дергач докладно аналізує функційно-стилістичні особливості власних назв у медіамовленні, указуючи на їхню семантичну та прагматичну навантаженість [1]. Лінгвосоціальні аспекти творення прізвиськ у політичному дискурсі розкрито в праці О. Єгорової та Т. Коваль. Автори розглядають неофіційні антропоніми як результат суспільної оцінки політичних постатей, що набувають особливої експресивності в умовах масової комунікації [2]. Подібну проблематику розвиває й Н. Печко, звертаючи увагу на імпліцитну

семантику антропонімів у політичному дискурсі та механізми їхньої інтерпретації [4]. Цінним є також унесок М. Рослицької, яка вивчає прецедентні імена у політичному дискурсі, акцентуючи на їхніх формально-семантичних характеристиках і соціопрагматичному потенціалі [7]. Це дослідження дозволяє краще зрозуміти механізми закріплення антронімів у суспільній свідомості. Соціолінгвістичні функції українських неофіційних політичних номінацій розкрито у праці Ю. Сапліна [8]. Автор наголошує на здатності таких номінацій виражати оцінні ставлення суспільства до політичних діячів і слугувати засобом символічної боротьби у межах інформаційного простору. Монографія М. Степаненка презентує дослідження лексико-словотвірних інновацій та перифрастичних засобів у сучасному публіцистично-політичному дискурсі, що дає змогу осмислити процеси динамічного оновлення політичної лексики й словотвірних засобів [9]. В іншій публікації автор аналізує роль перифразу у формуванні політичного образу В. Зеленського [10]. Розвідка С. Форманової торкається інвективної семантики прізвиськ українських політиків, зосереджуючись на механізмах експресивного зниження статусу політичних постатей за допомогою мови [11]. Праця Н. Хрустик присвячена дослідженню суспільного вербального іміджу В. Януковича через призму семантико-словотвірних процесів, еволюції мовного відображення політичного лідера в українському суспільстві [12]. Аспекти неофіційної політичної комунікації в сучасних медіа розкриті в статті Н. Шульської та Р. Зінчук [13]. Окремі розвідки висвітлюють неофіційний політичний антропонімікон у міжкультурному аспекті [14]. Дослідження В. Катернюк присвячене полікомпонентним неофіційним антропонімам в англійській, німецькій та українській мовах. Авторка аналізує специфіку структурної організації таких одиниць, вивчаючи типологічні особливості неофіційного іменування в різних лінгвокультурах [3]. На аксіологічних конотаціях прізвиськ політиків в іспаномовному медіадискурсі акцентовано увагу в розвідці Н. Попової та Г. Сингаївської [6]. І. Подгурська досліджує мотиваційні чинники пропріальних одиниць у позначенні прізвиськ путіна в сучасному англomовному політичному дискурсі [5].

Як бачимо, дослідження різних аспектів функціонування політичних антропонімів свідчать про складність і багаторівневість цих мовних одиниць у сучасному комунікативному просторі. Особливої наукової уваги потребують лексико-стиліс-

тичні параметри прізвиськових номенів, а також їхні словотвірні засоби відповідно до мотивувальної характеристики й номінативної лексеми, у чому полягає актуальність нашої розвідки.

Постановка завдання. Мета наукової розвідки – дослідити основні тематичні групи неофіційних політичних номінацій у сучасній медіакомунікації з погляду лексико-стилістичних особливостей, словотвірної специфіки й міжкультурної специфіки.

Виклад основного матеріалу. 1. Неофіційні номінації, похідні від офіційних прізвищ та імен носіїв. Визначну роль у творенні прізвиськ політиків відіграють власні імена й прізвища, слугуючи базовим матеріалом для різноманітних стилістичних і словотвірних трансформацій. Часто офіційні прізвища політичних осіб піддають фонетичним спрощенням, скороченням, переінакшенню або комічному переосмисленню для досягнення експресивного ефекту. Також фонетичні й морфологічні особливості імені підштовхують до створення влучних, легко запам'ятовувальних і водночас емоційно забарвлених неофіційних назв.

Офіційні антропоніми – важливий чинник у процесі творення політичного прізвиська. При цьому дуже часто спостерігаємо подвійну мотивацію: окрім зміни офіційного прізвища, у похідній неофіційній назві наявний характеристичний компонент. Такі найменування найчастіше утворено шляхом редеривації та усічення, асоціації, усічення та суфіксації від офіційних онімів, іншими фонетико-структурними модифікаціями. Відпрізвиськові назви осіб виникають спонтанно, вони зручні для користування мовцями в медіакомунікації. Прізвиська цього розряду оригінальні з фонетико-словотвірного та лексико-семантичного боку. Серед неофіційного називання політиків виявлено найменування, твірною базою для яких слугували усічені (інколи редериваційні) прізвищеві основи. Такі неофіційні назви зазвичай створюють із метою легшої й швидшої вимови, наприклад: *Зе*, *Зея* < Володимир Зеленський, *Ахметка* < Ринат Ахметов, *Катя* < Микола Катеринчук; *Дудусь* < Анджей Дуда. До речі, прізвисько *Зе* стало брендом політичної кампанії, його почали використовувати в оказіональних назвах: «*ЗеКоманда*», «*ЗеПрезидент*».

У твірній базі неофіційного найменування трапляються особові назви, утворені шляхом асоціативного зближення із загальноживаними лексемами. Для прізвиськ у цих випадках вико-

ристовують уже наявне слово, а звуковий склад прізвища чи імені дає поштовх для асоціацій, служить базою для пошуку прізвищевих імені, яке підходить. Зафіксовано антропонімі деривати, що постали асоціативним шляхом: *Зелений* < Володимир Зеленський, *Катер*, *Красавчег* < Микола Катеринчук.

Серед відпрізвиськових назв засвідчено неофіційні імена політиків, утворені шляхом усічення і суфіксації, мовних каламбурів, звукової гри, що виявляють зазвичай оказіональні утворення з виразним інвективним наповненням: *Потрошенко*, *Порох*, *Порошок* < Петро Порошенко; *Яйценюк*, *Яйценюх* < Арсеній Яценюк; *Шмигальюк* < Денис Шмигаль; *Шмарій*, *Петушарій* < Анатолій Шарій, *Шмигальюк* < Денис Шмигаль; *Коломойша* < Ігор Коломойський; *Мертвечук* < Віктор Медведчук; *Ющ*, *Юща*, *Ющер* < Віктор Ющенко; *Тимоха* < Юлія Тимошенко; *Янек* < Віктор Янукович, *Азіров* < Микола Азаров; *Вакар* < Святослав Вакарчук; *Тигібкий* < Сергій Тигібо; *Donald Drumpf* < Дональд Трамп. Прізвиська деяких політиків уживані в бренді їхньої політичної сили, як наприклад, раніше у Петра Порошенка – гасло «*тримай порох сухим!*».

Щодо відіменних утворень, то особливий колорит засвідчують іронічні зменшувально-пестливі назви, якими глузливо прозивають у дипломатичній риториці Дональда Трампа через його грайливу поведінку й удавану несерйозність: *Donnybaby*, *Donnyboy*, *Donnybrook*. Розмовна форма офіційного імені Юлії Тимошенко *Юля* слала невід'ємним компонентом політичного українського антропонімікону, адже не лише колеги з партії, а й виборці так називали цю політичну діячку. У медіа натрапляємо й на прізвисько Олександра Турчинова *Шурік*, що теж утворилося від власного імені. До Арсенія Яценюка вживали неофіційну назву *Сеня* за аналогією до розмовної форми його імені. Із медіа дізнаємося і про дитяче прізвисько королеви Єлизавети II *Лілібет*, яке виникло через дитячу вимову власного імені. Це найменування «приклеїлася» до королеви на все життя, адже відомо, що Єлизавета II навіть листи найближчим підписувала цим дитячим прізвиськом.

В українському медіадискурсі поширена іронічно-критична форма прізвиська президента Володимира Зеленського *Вовочка*, яка зазвичай уживана в розмовах про політичні рішення державного лідера. У критичних коментарях фіксуємо й зменшево-зневажливу лексему *Пеця* < Петро Порошенко.

Серед дериваційної бази цієї мотиваційної групи трапляються прізвища, що засвідчують скорочення, аббревіатури, анаграми, які надають назві виразного зменшено-пестливого відтінку. За такими моделями утворені прозивні імена володимира путіна: *VVP* (від прізвища, імені й по батькові політика); *Mister Pu*; *Piton* (за аналогією до англійської лексеми *Python*, що викликає в уяві комунікантів певний асоціативний ряд).

2. Неофіційні номінації, що вказують на зовнішність носіїв. У прізвищах політиків, що характеризують їхню зовнішність, номінативним мотивом здебільшого стає релевантна ознака. Якщо ж денотат має специфічні особливості зовнішності або ж своєю тілобудовою, стилем одягу і т. ін. відрізняється від інших членів колективу, то він відповідно отримує прізвишко, яке допомагає виділити його. Тому функція прізвишк за фізичними ознаками носія характеристична й диференційна. Колись Віктор Ющенко отримав образливе прізвишко *Шрек* через зовнішній вигляд обличчя, на якому лишив слід діоксин. Політик Андрій Шкіль мав аж дві неофіційні назви цього мотиваційного типу: *Кучерявий* – через кучеряву структуру волосся та *Анчоус* – мотивоване високим зростом і худорлявістю номінанта. Через специфіку носіння коси на голові за Юлією Тимошенко закріпилося прізвишко *Дама з косою*. Арсенія Яценюка в народі назвали *Кроликом* через особливості його великих передніх зубів. Лілію Григорович почали кликати *Башиною*, мотивуючи назву її високою зачіскою. Російського диктатора путіна здавна в медіа прозивають *Карликом* або *Кремлівським щуром*. Назви зумовлені його маленьким зростом, а також страхом до публічності, особливо під час війни. Через його вираз обличчя, манери та жажливі політичні методи функціює ще одна саркастична назва – *Гоблін*, адже в карикатурах путіна часто зображують як персонажа з підземелля.

На певні зовнішні ознаки вказують також прізвища інших закордонних політичних діячів, що мають свою специфіку творення. Такі назви зазвичай дво- чи трикомпонентні: окрім вказівки на зовнішню рису носія, у них наявна також згадка імені й прізвища (частіше) або якогось одного офіційного антропоніма (рідше), наприклад: *Little Adam Schiff* – прізвишко політика-демократа Адама Шиффа, *Liddle Bob Corker* – найменування сенатора штату Теннесі Боба Коркера; *Little Marco* – неофіційний антропонім демократа Марко Рубіо. Такі саркастичні прізвища, що засвідчують негативну конотацію, придумав

раніше Дональд Трамп своїм політичним опонентам. Як бачимо, компонентом кожної назви є демінутив «маленький» у метафоричному контексті, який в очах Трампа виразно применшував роль його політичних візаві – екскандидатів у президенти, окреслюючи їх «другорядними гравцями». За зовнішніми ознаками постала й назва *Sloppy Steve*, що ідентифікує Стіва Беннона, який не любив голитися й робити зачіску. Таким прізвишком нагородив Трамп свого колишнього радника.

3. Неофіційні номінації за внутрішніми особливостями політиків (характером, звичкою, поведінкою, уподобаннями). Серед оцінно маркованої лексики як твірної бази неофіційних антропонімів політичних діячів уживані лексеми-характеристики внутрішніх особливостей носіїв: за рисами характеру, психічним станом, звичками, уподобаннями, поведінкою, моральними чи інтелектуальними якостями індивідів. У медійних матеріалах часто послуговуються такими назвами, спеціалізованими відповідно до статевої диференціації чи індивідуальних рис. Психічні ознаки політика відзначені диференційованістю й різноплановістю, оскільки властивості й оцінка людини виявлені з морального, інтелектуального, емоційного поглядів. Більшість зафіксованих іменувань має негативне значення. Такі прізвища зазвичай зреалізовані опозицією «добрий – поганий». Подібним політичним неофіційним номінаціям часто передують певні політичні ситуації. Наприклад, прізвища Дональда Трампа *Mr Brexit*, *The Indecider* виникли через його нерішучість під час заворушень. Роль твірної бази антропонімів цієї групи виконують переважно нейтральні агентиви, лише в окремих випадках можна простежити конотацію: позитивну (рідше) або негативну (частіше): *Гонщик* – прізвишко Євгенія Червоненка за любов до автоспорту; *Голова професора Доуля*, *Застьогнутий*, *Робот* – «другі» назви Анатолія Кінаха через його флегматичність і паталогічну відсутність емоцій.

Позитивне маркування мають такі прізвища політиків, як *Бубочка* – виникло в прихильників Володимира Зеленського; *Добрий Юра* – так прозвали Юрія Мірошниченка за його миролюбну вдачу, яку він демонстрував у парламенті. Позитивну конотацію має і прізвишко німецького політика Франка-Вальтера Шнаймаєра *Graue Effizienz* (з нім. «сіра ефективність»), яке він отримав ще в молодому віці від колег за високу продуктивність у роботі й наполегливість. Цікавим у словотвірному плані є неофіційне найменування-карикатура Олафа Шольца *Шольцомат*, утворене

способом контамінації слів *Шольц* і *автомат*. Таким жартівливим прізвиськом наділив політика німецький тижневик «Die Zeit». За брак емоційності, замкнутість і відсутність почуття гумору під час виголошення промов політичного діяча ототожнили з механічним пристроєм. Олександра Турчинова через його баптистське віросповідання прозвали нейтральним іменем *Пастор*. Колишній Головнокомандувач Збройних сил України Валерій Залужний із початку війни через особливу мужність отримав прізвисько *Залізний генерал*. Воно вперше з'явилося на сторінках американського видання «Politico» в публікації «*Ukraine's 'iron general' is a hero, but he's no star*», потім цю назву підхопили українські медіа, опублікувавши журналістські матеріали із заголовками: «*“Залізний генерал”*: хто такий Валерій Залужний і що про нього відомо» («РБК-Україна, 27.09.2022); «*Ми б'ємо їх з рогаток: український «залізний генерал» демонструє свій характер*» («Жар», 26.11.2022).

Надзвичайно колоритно представлені неофіційні антропоніми в закордонному політичному дискурсі, зокрема в публічній риторичі. Вони вдало вияскравлюють портретну характеристику політичного лідера чи діяча. Чи не найоригінальнішою є лексико-семантична палітра прізвиськ Дональда Трампа. За унікальну пристрась до просування різних теорій змови його прозвали *Conspiracy Theorist-in-Chief*, а за холодну реакцію на критику в соціальних мережах – *President Snowflake*. Інші неофіційні найменування вказують, наприклад, на інфантильні риси характеру та агресивну поведінку політика: *Sociopathic 70-Year-Old Toddler*, *The Terroristic Man-Toddler*. Світовій спільноті відома манера Трампа ображати своїх опонентів. Медіа склали рейтинг таких прізвиськ, про що засвідчує журналістська публікація: «*CNN склала рейтинг образливих прізвиськ, які Трамп придумує для своїх політичних “ворогів”*» («Mind.ua», 03.04.2018). Найбільше таких прозивань від Трампа отримали лідер КНДР та екскандидати в президенти. Натомість через манеру ображати своїх візаві президент США отримав такі негативні найменування, як *Trumpletoes*, *Tricky Trump*.

Подібну функційну вмотивованість та прагматичне підґрунтя спостерігаємо й у випадках з іншим неофіційним антропонімом фактажем політичного дискурсу. В американських інтернет-ЗМІ натрапляємо на такі прізвиськові номени Рональда Рейгана: *The Great Communicator* (підкреслення особливих комунікативних здібностей),

The Teflon President (семантична імплікація цієї назви визначена тим, що в очах американців політик постає «чистим», «незаплямованим»). «Друге» ім'я Барака Обама *No Drama Obama* есплікується як таке, що виражає обережну, виважену й спокійну поведінку людини. Пейоративний відтінок має прізвисько Джо Байдена *Sleepy Joe*, мотивоване повільністю політика, його нездатністю швидко реагувати. У цій мотиваційній групі трапляються прізвиська, які з часом функціонування змінили свою семантичну імплікацію. Так відбулося з несправжнім іменем канцлера Німеччини Ангели Меркель. Її прізвисько *Mutti* або *Mommy* на початку появи сприймалося соціумом як образливе, але в майбутньому його підтримали виборці, тому назва набула позитивного контексту. Адже це найменування характеризує політика як державну лідерку, яка сумлінно дбає про інтереси країни та громадян. Ідентичний антропонім фіксуємо і в українському політичному сегменті, адже Юлію Тимошенко неодноразово в народі називали *Мамою*.

Пейоративний контекст виражають прізвиська американських політиків, які придумав й опублікував у твіттері Дональд Трамп через свою нелюбов до опонентів: *Cryin' Chuck Schumer* – неофіційне ім'я сенатора від штату Нью-Йорк Чака Шумера; *Sneaky Dianne* – так Трамп обізвав сенаторку Каліфорнії Даян Файнстайн; *Crooked Hillary* – таким прізвиськом Трамп охрестив Хілларі Клінтон; «*Low Energy*» *Jeb* – так було названо опонента на пост президента США Джеба Буша; *Lyin' Ted* – прізвисько сенатора Техасу Теда Круза. Про мотиви номінації й придумування такого прізвиська дізнаємося з одного інтерв'ю з Дональдом Трампом, який коментує: «*Тут він тримає Біблію в руках, а тут він вже брешиє*». Виразну негативну конотацію в сучасному медіапросторі виражають неофіційні найменування російського диктатора. Прізвисько *Бункерний дід* він отримав ще під час пандемії COVID-19. Уживане воно і тепер, в умовах війни, і свідчить про боязність путіна і його звичку ховатися в бункерах. Чи не найпопулярнішим прізвиськом російського агресора, яке виникло в Харкові ще в 2014 році, стала нецензурна назва *Ху*ло* як паронім до іншого прізвиська *Пуйло* < путін. Це приклад того, коли неофіційний антропонім став народним гаслом і увійшов в історію як символ спротиву.

4. Неофіційні номінації, мотивовані подією чи випадком у житті політика. У цій групі цікавими видаються такі політичні антропоніми, як *Вишиваний* – найменування Андрія Шкіля,

який часто одягав вишиванки; *Снігуронька* – прізвисько Юлії Тимошенко, яке «приклеїлося» до неї після того, коли політикиня почала з'являтися на публіці в білому вбранні. Іронічний підтекст має і прізвисько *Професор*, яким глузливо наділили Віктора Януковича за його незнання української мови й помилку в написанні зазначеного слова. До Юлії Тимошенко також приклеїлося прізвисько *Вона* через те, що по всій країні були рекламні щити зі слоганом «Вона працює». Останнім часом через постійну присутність у політичному житті її наділили прізвиськом *Юлія всіх часів і народів*. Політик Микола Томенко отримав свої головні прізвиська *Діджей Микола* і *Коля-мегафон* після того, коли виступав на Майдані. Звинувативши колишню голову Конституційного Суду Сюзанну Станік в отриманні хабарів, мовці наділили її глузливо-колеритним антропонімом *Сюзанна без кармана*. Політика Олександра Абдулліна прозвали *Саша Республіка* тому, що він колись створив підприємство з такою назвою. Юрій Бойко отримав своє прізвисько *Юра-Нафтогаз* через «нафтогазове» минуле. Після стажування в американському військовому закладі ще в 90-х роках Анатолія Гриценка вже пізніше найменували *Американським генералом*. Політик Олег Ляшко отримав прізвисько *Звір* через готовність брати участь у війні, про що фіксуємо в заголовку: «*“На прізвисько Звір”: Ляшко розбурхав мережу новим фото з автоматом*» («Телеграф», 03.12.2022). Ангелу Меркель теж почали називати прізвиськом *Дівчинка Коля* після того, як вона здобула велику підтримку від канцлера Гельмута Коля. Після спілкування напряду з електоратом через соціальні мережі Дональд Трамп отримав прізвисько *Пону-*

ліст з твіттера. Також в англійськомовних виданнях уживаним стало неофіційне найменування *Хаос-мейкер (Chaos-maker)*. Після повномасштабного вторгнення 2022 року Володимира Зеленського через його рішучість не евакуюватися з Києва стали прозивати *Залізний Зеленський*.

Висновки. Отже, дослідження неофіційних антропонімних номінацій у політичній медіакомунікації засвідчило їхню багатофункційність і глибоку інтегрованість у сучасний комунікативний простір. Неофіційні особові назви політиків виконують не лише ідентифікаційну, а й експресивну, оцінну та маніпулятивну функції, слугуючи інструментом формування суспільної думки та впливу на політичні процеси. Лексико-семантичний аналіз виявив, що політичні прізвиська часто творять за допомогою метафори, метонімії, алегорії, іронії чи сарказму. Значна частина таких назв набуває негативного (частіше) чи позитивного (рідше) емоційного забарвлення. Неофіційні антропоніми відображають як особисті якості, зовнішні риси, політичні вподобання, так і події, пов'язані з носіями. Словотвірний аспект засвідчив велику гнучкість мовних ресурсів у творенні неофіційних іменувань, що вказує на креативність масової свідомості. Міжкультурний вимір аналізованої теми підтвердив, що, попри універсальність процесу виникнення політичних антропонімів, існують відчутні національно-культурні відмінності в їхній семантиці, конотації та функційній спрямованості. Перспективними напрямками дослідження може бути подальший аналіз впливу прізвиськ на формування політичної медіакультури, порівняльне вивчення національних моделей творення та функціонування.

Список літератури:

1. Дергач Д. В. Стилистика онімів в українських мас-медіа: монографія. Київ: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2010. 270 с.
2. Єгорова О. І., Коваль Т. Ю. Лінгвосоціальна природа прізвиськ у політичному дискурсі. 2018. *Нові виміри духовності на початку XXI століття*: матеріали VI Міжнародної наукової конференції. Суми, 2018. С. 38–39.
3. Катернюк В. В. Полікомпонентні неофіційні антропоніми в англійській, німецькій та українській мовах : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. філол. наук. Київ, 2010. 18 с.
4. Печко Н. Інтерпретація імпліцитної семантики антропонімів політичного дискурсу. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. 2021. № 1 (9). С. 148–160.
5. Подгурська Інна Мотивація пропріальних одиниць на позначення прізвиськ В. Путіна в сучасному англійському політичному дискурсі. *Сучасні філологічні і методичні студії: проблематика і перспективи*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції для науковців, викладачів, учителів, здобувачів вищої освіти (18 травня 2022). Харків, 2022. С. 185–188.
6. Попова Н. М., Сингаївська Г. В. Аксіологічні конотації прізвиськових іменувань політиків в іспаномовному медіадискурсі. *Sciences of Europe*. 2021. С. 43–48.
7. Рослицька М. В. Прецедентне ім'я в політичному дискурсі: формально-семантичні ознаки і соціо-прагматичний потенціал (на матеріалі промов президентів України, Польщі та Франції кін. XX – поч. XXI ст.): дис. на здобуття наук. ст. канд. філол. наук. Львів, 2019. 357 с.

8. Саплін Ю. Ю. Соціолінгвістичні функції українських неофіційних політичних номінацій. *Стиль і текст*. 2007. № 8. URL: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=2137>.
9. Степаненко М. І. Публіцистично-політичний дискурс 2021: лексико-словотвірні інновації, перифрастичний ресурс: монографія. Харків: Вид-во Іванченка І. С., 2023. 588 с.
10. Степаненко М. Перифрастичний образ Володимира Зеленського в публіцистично-політичному дискурсі 2021. *Філологічний часопис*. 2022. (2). С. 92–103.
11. Форманова С. В. Інвективна семантика прізвиськ українських політиків, *Записки з ономастики: збірник наукових праць*. 2014. Вип. 17. С. 248–255.
12. Хрустик Н. Суспільний вербальний імідж українського експрезидента В. Януковича: семантико-словотвірний аспект. 2023. *Вісник Одеського національного університету. Серія: Філологія*. 2023. Т. 28. Вип. 1 (27). С. 93–99.
13. Шульська Н. М., Зінчук Р. С. Неофіційна політична комунікація в мові сучасних медіа. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету* : зб. наук. пр. Одеса : Гельветика. 2023. Вип. 59. Т. 3. С. 99–103. URL: <http://vestnik-philology.mgu.od.ua/index.php/arkhiv-nomeriv?id=217>
14. Shulska N., Kostusiak N., Zubach O., Pakholok V., Bukina N., Kevliuk I., Hammoor M. Unofficial Nominations of Modern Political Discourse in the Media: Intercultural Aspect. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*, 2023. Vol. 13, Issue 1, Spec. Issue XXXII. P. 115–122. URL: http://www.magnanimitas.cz/ADALTA/130132/papers/A_21.pdf.

Shulska N. M., Zavyrynska I. F., Rymar N. Yu. UNOFFICIAL ANTHROPONYMS OF POLITICAL MEDIA COMMUNICATION: LEXICAL-STYLISTIC, WORD-FORMATION AND INTERCULTURAL DIMENSIONS

The article analyzes unofficial political anthroponyms that function in Ukrainian and foreign media discourse, from the point of view of lexical-stylistic features, word-formation specificity, intercultural aspect. It is noted that political nominations exhibit such features as individuality, expressiveness, evaluation, informativeness. It is revealed that unofficial names of politicians have a tangible impact on the effectiveness of communication with citizens, the creation of one's own image and individual style of communication. According to the motivational feature, four thematic groups of nominations are differentiated and characterized in detail: 1) nicknames from one's own official surnames and names; 2) nominations indicating the external features of the bearer; 3) names based on the internal features of the denotates (character, habit, behavior, preferences); 4) nicknames motivated by a case or event in the life of a politician. It has been established that proper names and surnames play a significant role in the creation of nicknames of politicians, serving as the basic material for various stylistic and word-forming transformations: truncation, suffixation, language puns, sound play. The analysis of names for which truncated (sometimes rederivative) surname bases served as the creative basis, nominations of associative creation, ironic diminutive-affectionate names that reveal mockery in diplomatic rhetoric. It has been found that political nominations indicating the appearance of the bearers are widespread in unofficial communication. Anthroponyms of political figures are distinguished, which characterize the internal features of the denotates: character traits, mental state, habits, preferences, behavior, moral or intellectual qualities. No less interesting and colorful are unofficial nominations motivated by a case or event in the life of a politician.

It is summarized that the analysis of lexical-semantic parameters and word-forming potential of nickname political nomens has shown great flexibility of linguistic resources in creating unofficial names, color and creativity of mass consciousness. The intercultural dimension of Ukrainian and foreign nicknames confirmed that, despite the universality of the process of the emergence of political anthroponyms, there are tangible national-cultural differences in their semantics, connotation and functional orientation.

Key words: unofficial anthroponyms, vocabulary, semantics, word formation, media communication, political discourse, intercultural aspect.